

**COD DE BUNE PRACTICI**  
**Pentru Crescătorii de Chinchilla**

**Cuprins**

- I. Preambul și prevederi generale**
- II. Microclimat**
  - 2.1. Ventilația
  - 2.2. Lumina
  - 2.3. Cuștile și adăposturile
- III. Management**
  - 3.1. Hrana și apa
  - 3.2. Întreținerea
  - 3.3. Transportul
  - 3.4. Reproducția
  - 3.5. Evoluția puilor
- IV. Sacrificare**

## **Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla**

### **I. PREAMBUL**

Bunele practici de mai jos vor fi privite ca reguli de practică corespunzătoare și prevăd cerințele minimale cu privire la structurarea unei ferme de chinchilla în ceea ce privește adăpostul, microclimatul, reproducția, cât și metodele și tehnicile de sacrificare.

Recomandările aici cuprinse au fost emise în deplină conformitate cu prevederile naționale și internaționale în vigoare.

Acest document conține prevederi cu privire la:

- Adăposturi și custi
- Structurarea și managementul activităților
- Împerechere și creștere
- Metode de sacrificare

### **PREVEDERI GENERALE**

Animalelor chinchilla le priește aerul proaspăt și bogat în ozon din zona montană, apa curată și limpede, și temperaturile ce nu depășesc 18°C. În ceea ce privește aspectul animalelor, chinchilla se aseamănă cu veverițele și cu iepurii. Greutatea lor la maturitate variază între 400 și 600 g, iar lungimea lor este de 28-30 cm (masculii fiind mai mici decât femelele, atât în lungime, cât și în greutate). Chinchilele pot fi descrise după cum urmează: cap mic, nas ascuțit, ochi negri și expresivi, urechi destul de lungi (aprox 6. cm) și acoperite de păr, coada lungă și curbată, picioarele din față sunt scurte, au câte 5 degete, și le ajută să apuce mâncarea, iar picioarele din spate sunt lungi, au câte 4 degete, și le ajută să stea în poziție verticală.

Cea mai prețioasă trăsătură a chinchilelor este blana lor, care este caracterizată printr-o nemaipomenită finețe, elasticitate și densitate. Diametrul firului de păr este de aproximativ 200 de ori mai mic decât cel al părului uman, părul de pe corp crește în foliculi, iar dintr-o rădăcină ies între 70 și 120 de fire. Lungimea părului poate ajunge până la 2,5 cm.

De fapt, chinchilele sunt animale sălbatice, dar deoarece sunt crescute în captivitate, devin blânde și prietenoase. La fel ca alte animale sălbatice, chinchilele sunt foarte rezistente și nu își exteriorizează durerea provocată de eventualele boli. Chinchilele nu mușcă decât atunci când se simt amenințate și nu încearcă să scape din captivitate. Ele sunt niște animale foarte curioase și rod tot ce le este la îndemână. Nu în ultimul rând, chinchilla sunt niște animale foarte curate și se „spală” în fiecare zi (într-un nisip special). Chinchilla sunt active la înserat și noaptea, și dorm în timpul zilei.

## **Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla**

### **II. MICROCLIMAT**

Clădirea în care vor fi ținute chinchillele trebuie să fie bine izolată astfel încât să păstreze o temperatură adecvată, să fie bine iluminată și ventilată. Podeaua trebuie să fie ușor de curățat. Trebuie evitate zgomotele neașteptate. Geamurile și ușile clădirii trebuie să aibă protecție adecvată împotriva insectelor, muștelor, șobolanilor, șoarecilor.

#### **2.1. Ventilația**

Ventilația trebuie să asigure aer proaspăt pe tot parcursul anului, indiferent de sezon. Viteza de circulație a aerului, umiditatea relativă, nivelul gazelor toxice și praful trebuie menținute la un nivel care să nu afecteze bunăstarea animalelor. În cazul defectării sistemului de ventilație artificială, trebuie asigurată o rezervă de aer proaspăt.

#### **2.2. Lumina**

Chinchilla sunt animale nocturne, dar au nevoie de alternanță zi/noapte, deci nu vor putea fi ținute nici în lumină, nici în întuneric în permanență. Trebuie asigurate aprox. 10 ore de lumină/zi. Pe durata inspecției, lumina trebuie să fie suficientă pentru ca personalul să poată controla bine animalele. După inspecție, lumina trebuie redusă.

#### **2.3. Adăposturi și cuști**

Cuștile pentru chinchilla trebuie să corespundă următoarelor norme:

- a. Cuștile trebuie să fie făcute dintr-un material care nu poate fi ros de chinchille
- b. Designul și construcția cuștilor trebuie făcută astfel încât rănirea animalelor să fie exclusă
- c. Suprafața minimă a podelei cuștii este de 0,18 m<sup>2</sup> pentru adulți și 0,16 m<sup>2</sup> pentru tineret
- d. Înălțimea minimă a cuștii este de 35 cm, pentru a le permite animalelor să se ridice pe picioarele din spate și să sară, iar cea maximă este de 50 cm.
- e. Podeaua cuștii trebuie să fie astfel încât animalele să nu își poată răni membrele. În cazul folosirii plasei de sârmă, dimensiunile nu pot să depășească 25x50 mm.
- f. Nu pot fi plasate mai mult de 4 cuști una peste alta, pentru a permite inspecția tuturor animalelor, fără dificultate.
- g. Ușile cuștilor trebuie să permită scoaterea animalelor fără a le cauza durere sau a le răni.
- h. Cuștile trebuie să aibă modalități de hrănire și adăpare adecvate, suport pentru fân și baie de nisip.

## **Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla**

- i. Animalele trebuie să se poată vedea între ele.

Atunci când se construiește un nou adăpost, sau se amenajează clădiri deja existente, trebuie luate în considerare atât problemele legate de asistența medicală, cât și cele legate de mediul înconjurător. În plus, factorii de mediu externi, ca de exemplu zgomotele, poluarea aerului, clima etc. trebuie atent observați pentru alegerea celei mai potrivite locații pentru o fermă de chinchilla.

Nu există scheme standard în ceea ce privește organizarea unei ferme de chinchilla. Totuși, adăpostul trebuie să asigure posibilitatea curățării (tavanul, pereții, cât și podeaua trebuie să poată fi spălate ușor și să poată fi dezinfectate la intervale regulate), lumină naturală (cel puțin parțial), aerisire permanentă fără a cauza curenți de aer, o temperatură constantă de maxim 27°C, și o umiditate de sub 70%.

Cuștile trebuie aranjate în încăpere astfel încât ele să permită accesul personalului de întreținere, însărcinat cu inspecția zilnică a animalelor.

Designul, construcția și întreținerea cuștilor le vor asigura animalelor suficient spațiu pentru a-și desfășura comportamentul locomotor obișnuit, în concordanță cu nevoile lor specifice, pentru a se împerechea fără dificultate, a se întinde pe podea, a se odihni, a adopta poziții de somn, sau pentru a-și întinde membrele fără restricții și a se ridica pe membrele posterioare.

Condițiile minimale și parametrii cuștilor și ai adăposturilor sunt următoarele:

- Cușca va avea un obiect de ros (de ex. o bucată de lemn, de BCA etc.)
- Cușca va avea o podea cu o scurgere bună sau un material absorbant plasat în cușca propriu-zisă sau sub aceasta.
- Curenții de aer nu vor depăși viteza de 0.2 m/s
- În adăpost vor exista termometre și aparate de măsurare a umidității

Micro-climatul adăpostului va fi ajustat la următorii parametri:

- Temperatura adecvată va fi de 16-17°C – nu mai mică de 14°C în zonele de maternitate și nu mai mare de 27°C în toate celelalte camere
- Umiditatea va fi sub 70%

## **III. MANAGEMENT**

### **3.1. Hrană și apă**

Toate animalele trebuie să aibă acces permanent la apă potabilă și trebuie hrănite zilnic cu un furaj adecvat, nutritiv, igienic și echilibrat.

## **Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla**

### **3.2. Întreținerea**

Chinchillele vor fi îngrijite de un număr suficient de persoane, care să aibă cunoștințele adecvate despre acest animal de blană.

Pentru o inspecție amănunțită a animalelor, se va acorda atenție deosebită condiției corporale, a părului, pielii, ochilor, urechilor, cozii și picioarelor. Animalele sănătoase au anumite activități, sunete, mișcări și poziții specifice speciei, vârstei, sexului, rasei sau stării psihologice. Semnele unui animal sănătos sunt: ochi limpezi și luciosi, postura bună, blana curată și strălucitoare – în funcție de sezon, picioare și labe sănătoase, hrănire normală, adăpare, alăptare (dacă este cazul), ridicare, întindere și odihnire normale.

Inspecție amănunțită nu înseamnă că fiecare animal trebuie examinat individual. Examinarea individuală va fi făcută doar acelor animale care, în timpul inspecției generale, indică necesitatea efectuării examinării individuale.

Chinchilla sunt animale nocturne. Ele mănâncă, beau și se joacă noaptea, și dorm în timpul zilei. De aceea, este foarte important ca animalele să fie protejate de sunete stridente sau puternice pe timpul zilei, iar îngrijitorul însuși este cel care trebuie să creeze și să asigure un mediu fără mișcări și sunete stridente.

Îngrijitorul trebuie să inspecteze animalele cel puțin de două ori pe zi: dimineața și dupămasa. El trebuie să se asigure că chinchilele primesc furajul, fânul sau pogacele de fân potrivite, și că au acces permanent și la discreție la apă.

Animalele vor avea acces la baia de nisip cel puțin o dată pe zi, pentru cel puțin 20 de minute.

Fecalele și resturile de furaje vor fi îndepărtate regulat, cel puțin o dată pe săptămână, în cazul sistemului cu tăvițe, și cel puțin o dată pe lună, în cazul sistemului de cuști din plasă de sârmă, pentru a evita apariția efectelor adverse asupra animalelor.

Acele părți ale cuștii cu care animalul intră în contact, vor fi curățate în profunzime și dezinfectate, atunci când cușca se eliberează. În cazul în care întreaga încăpere se eliberează, aceasta va fi de asemenea curătată și dezinfectată.

Când animalele trebuie prinse, este recomandat să fie apucate de coadă și/sau de urechi și să fie așezate pe brațul manipulatorului. Este interzis ca chinchilele să fie mutate atârând de urechi sau de coadă.

## **Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla**

După fătare, tava pentru fecale trebuie curățată, sau în cazul podelei de plasă de sârmă, trebuie introdusă o bucată de hârtie, pentru ca nou-nascuții să se usuce mai repede.

### **3.3. Transportul**

Pentru transportarea animalelor poate fi folosit doar un vehicul în care temperatura poate fi păstrată sub 25°C. Chinchilele pot fi transportate doar în cuști speciale. Pereții laterali ai cuștii trebuie să nu le permită animalelor să se rănească unele pe celelalte. Animalele trebuie să se poată întoarce în cuscă. Dimensiunile minime ale cuștii de transport sunt 16x14 cm, și 16 cm înălțime. O femelă cu pui va avea un spațiu dublu. Cuștile de transport trebuie fixate una de cealaltă, iar aerul trebuie să poată circula printre ele, dar cuștile trebuie să nu se miște în interiorul vehicolului. În aceste cuști trebuie să existe fân sau nisip.

Timpul de transport poate depăși 8 ore doar în cazul în care:

- a. animalele au suficientă apă și mâncare pe perioada transportării
- b. mâncarea și apa pot fi înlocuite printr-un sfert de măr

### **3.4. Reproducția**

Maturitatea sexuală la femele este atinsă la vârsta de 6-7 luni, iar la masculi la vârsta de 8-9 luni.

Femelele sunt în călduri odată la 28-35 de zile.

Durata sarcinii este de 111 zile, după care femelele de chinchilla pot da naștere la 1-6 pui. Masculul va avea acces la femelă pentru încă 4 zile după fătare, când se poate produce o nouă fecundare. După terminarea celor 4 zile, accesul masculului la femelă trebuie oprit, pentru a evita punerea în pericol a puilor.

### **3.5. Evoluția puilor**

Înțărirea puilor nu poate fi făcută înainte de vârsta de 7 săptămâni, decât în cazul în care sănătatea mamei sau a puilor este în pericol din cauza unor circumstanțe excepționale. După înțărirea și până la maturitate, este de preferat ca tineretul să fie ținut în cuști individuale.

## **IV. SACRIFICAREA**

Sacrificarea va fi făcută de o persoană competentă fără a-i cauza animalului agitație, durere, sau alte forme de disconfort.

## Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla

Tabelele de mai jos cuprind principalele metode care pot îndeplini aceste cerințe, atunci când sunt folosite în mod corespunzător, și care trebuie aplicate atunci când sunt permise și în concordanță cu legile domestice.

|  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |                         | <p>gazul:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- a fost răcit în mod adecvat (de ex. trecând gazul prin apă)</li><li>- a fost filtrat în mod corespunzător (de ex. printr-un filtru metalic) și</li><li>- nu conține gaze sau materii iritante</li></ul> <p>Motorul trebuie testat în fiecare an, înaintea începerii sacrificării.</p> <p>Animalele nu trebuie introduse în camera de gazare înainte de a se atinge concentrația minimă de monoxid de carbon.</p> <p>Animalele trebuie supravegheate în permanență și trebuie să rămână în camera de gazare până când sunt moarte.</p>                                                                                                           |
|  | <b>Bioxid de carbon</b> | <p>În nici o circumstanță gazul nu ar trebui să pătrundă în camera sau locația unde animalele vor fi omorâte astfel încât să producă arsuri sau agitație datorită înghețului sau lipsei de umiditate.</p> <p>Bioxidul de carbon poate fi folosit pentru sacrificarea chinchilelor doar în cazul în care nu sunt disponibile gaze sau amestecuri de gaze mai puțin agresive.</p> <p>Animalele trebuie introduse în cameră doar atunci când atmosfera conține cea mai mare concentrație de bioxid de carbon posibilă, care să provină de preferință dintr-un cilindru/butelie care să conțină 100% bioxid de carbon. Concentrația minimă a bioxidului de carbon care poate fi folosită este de 80%.</p> |

### Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla

|  |                  |                                                              |
|--|------------------|--------------------------------------------------------------|
|  | <b>Cloroform</b> | Cloroformul poate fi utilizat pentru a sacrifica chinchilla. |
|--|------------------|--------------------------------------------------------------|

Persoana responsabilă cu sacrificarea se va asigura că cerințele de mai sus sunt îndeplinite pentru fiecare animal, și că animalul este mort înainte de a realiza orice alte proceduri.

Sacrificarea va fi realizată astfel încât să provoace cât mai puțin deranj celorlalte animale.

| Tip                         | Metodă                                     | Descriere                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Metode fizice</b>        | <b>Electrocutare</b>                       | <p>Va fi folosită o metodă de electrocutare care va provoca pierderea imediată a conștiinței și stop cardiac. Echipamentul de electrocutare va fi conectat la un dispozitiv ce va indica fluxul de curent, dispozitiv ce va putea fi supravegheat de către operator în permanență.</p> <p>Electrozii trebuie aplicați la ureche și la coadă, iar curentul trebuie să aibă minimum 57 de amperi și să străbată animalul pentru minimum 60 de secunde.</p>                                                       |
|                             | <b>Proiectile care penetrează creierul</b> | Animalele pot fi sacrificate prin introducerea unui proiectil în cortexul cerebral. Dacă se folosește metoda împușcării cu glonț captiv, desangvinizarea trebuie realizată imediat.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Metode prin inhalare</b> | <b>Monoxid de carbon</b>                   | <p>Animalele trebuie introduse în cameră doar după ce aceasta conține monoxid de carbon la o concentrație de cel puțin 1% volum, care să provină de preferință dintr-un cilindru/butelie care să conțină 100% monoxid de carbon.</p> <p>Acestea trebuie introduse unul câte unul, introducând fiecare animal doar după ce există siguranța că animalul anterior este inconștient sau mort.</p> <p>Gazul produs de un motor pe petrol, adaptat special pentru acest scop, poate fi folosit în cazul în care</p> |

## Cod de bune practici pentru crescătorii de chinchilla

|  |  |                                                                                                                       |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | Animalele trebuie introduse în cameră doar dacă aerul este saturat de cloroform, pentru a evita sufocarea animalelor. |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Camera în care animalele vor fi expuse gazului/amestecului de gaze va fi concepută, construită și întreținută astfel încât să se evite rănirea animalelor, iar acestea să poată fi observate în timpul sacrificării.

Gazul trebuie să inducă anestezie generală profundă și apoi să provoace moartea.

Animalele trebuie să rămână în cameră până când sunt moarte.

Cu excepția cazurilor permise de lege, vor fi folosite doar acele gaze sau amestecuri de gaze care nu cauzează stop respirator sau disconfort respirator în timpul inducerii morții. Nu vor fi folosite gaze sau amestecuri de gaze agresive.